

SIKKERHETS DATABLAD

I samsvar med 1907/2006 Annex II (2015/830) og 1272/2008

(Alle henvisninger til EUs regelverk og direktiver er forkortet til kun nummerbetegnelsen)

Utgitt 2016-04-19

Versjonsnummer 1.0

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn	Artline Clix PERMANENT MARKER EK-73, EK-93 Artline Refill Cartridge för Artline CLIX, EK-73R Blå, grønn
Artikkelnummer	ART017305, ART017313, ART007305, ART007313, ART009305, ART009313

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Identifiserte bruksområder	Merkefarge
----------------------------	------------

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Distributør	
Firma	Despec Sweden AB Pyramidbacken 6 141 75 Kungens Kurva Sverige
Telefon	+46 (0)8 449 59 00
E-post	info@despec.se

1.4. Nødtelefonnummer

I akutte tilfeller: Ring 113, be om giftinformasjon Mindre akutte tilfeller: Ring 22 59 13 00.

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Brannfarlige væsker (Kategori 3), H226
Irreversibel effekt på øyet (Kategori 1), H318
Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering (Kategori 3, narkosevirkning), H336

2.2. Merkingselementer

Farepiktogram

Varselord	Fare
Faresetninger	
H226	Brannfarlig væske og damp
H318	Gir alvorlig øyeskade
H336	Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet
Sikkerhetssetninger	
P102	Oppbevares utilgjengelig for barn
P210	Holdes vekk fra varme, varme overflater, gnister, åpen ild og andre antenningskilder. Røyking forbudt
P261	Unngå innånding av damp
P280	Benytt vernebriller
P305+P351+P338	VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen
P310	Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege

2.3 Andre farer

Ikke angitt.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Legg merke til at tabellen viser kjente farer for ingrediensene i ren form. Farene reduseres eller elimineres når disse blandes eller spes ut, se avsnitt 16d.

Bestanddeler	Klassifisering	Konsentrasjon
PROPAN-1-OL		
CAS-nummer: 71-23-8 EF-nummer: 200-746-9 Indeksnummer: 603-003-00-0	Flam Liq 2, Eye Dam 1, STOT SE 3drow; H225, H318, H336	75 - 85 %

Forklaringer til ingrediensene og merkingen er angitt i Avsnitt 16e. Offisielle forkortelser er skrevet med normal stil. Med kursiv stil angis spesifikasjoner og/eller kompletteringer som har blitt brukt ved beregning av blandingens klassifisering, se Avsnitt 16b.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt

Ved den minste tvil eller dersom symptom oppstår, oppsøk lege.
Aldri forsøk å gi en bevisstløs person væske eller annet via munnen.

Ved innånding

La personen som er skadet hvile på et varm sted med frisk luft, og vedvarer symptomene skal lege oppsøkes.

Ved øyekontakt

Ta øyeblikkelig ut kontaktlinsene såfremt mulig.
Skyll øyet i flere minutter med lunkent vann. Kontakt lege.
Viktig! Skyll også under transport til sykehus (øyelege).

Ved hudkontakt

Ta av nedsprutede klær.
Vask huden med såpe og vann.
Hvis det forekommer symptomer, oppsøk lege.

Ved svelging

Skyll først munnen nøye med mye vann men SVELG IKKE. Drikk så minst en halv liter vann og kontakt lege. IKKE fremkall brekninger.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Ved innånding

Innånding av større konsentrasjoner kan medføre hodepine, svimmelhet, trøtthet og uvelhet.

Ved øyekontakt

Irritasjon.
Svie.
Risiko for permanente øyeskader.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Tiltak ved førstehjelp og angitte symptomer er relevante ved feilaktig håndtering av produktet som fører til eksponering av innholdet.

Symptomatisk behandling.

Ved kontakt med lege, sørg for å ha etikett eller dette sikkerhetsdatabladet tilgjengelig.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Egnet brannslukningsmiddel

Slukkes med pulver, karbondioksid eller skum.

Sløkkingsmidler som av sikkerhetsmessige grunner ikke skal brukes

Skal ikke slukkes med vann med høyt trykk.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brenner med utvikling av røyk som inneholder helseskadelige gasser (karbonoksid og karbondioksid).
Forhindre utslipp av slukke vann i avløpet. Slukke vann håndteres i henhold til gjeldende forskrifter.

5.3. Råd til brannmannskaper

Sørg for alt uautorisert personale blir evakuert fra området.
Beskyttende tiltak med hensyn til andre materialer på brannstedet.
Ved brann benyttes en åndedrettsmaske.
Bruk heldekkende verne drakt.
Avkjøl lukkede beholdere som er blitt eksponert for brann, med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Bruk anbefalt verneutstyr, se punkt 8.

Sørg for god ventilasjon.

Slå av utstyr med åpen flamme, glød eller annen varme.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Forhindre utslipp til avløp, mark eller vassdrag.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Mindre søl, tørk opp med fille eller liknende og vask av med vann. Større utslipp ikke trolig.

Større mengder: Voll inn med jord, sand eller liknende.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Se også avsnitt 7 og 13.

AVSNITT 7: HÅNDBTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Dampen skal ikke inhaleres og unngå kontakt med hud, øyne og klær.

Hold dette produktet adskilt fra mat og utilgjengelig for barn og kjæledyr.

Ikke spis, drikk og røyk i rom hvor dette produktet håndteres.

Vask hendene etter håndtering av produktet.

Unnå åpne ild, varme gjenstander, gnistdannelse og andre antenningskilder.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforeneligheter

Oppbevares godt lukket.

Oppbevares tørt og kjølig.

Må ikke oppbevares i direkte sollys.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Se identifisert bruk i avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

8.1.1 Nasjonale grenseverdier

PROPAN-1-OL

Nivågrenseverdi 100 ppm / 245 mg/m³

DNEL

Data mangler.

PNEC

Data mangler.

8.2. Eksponeringskontroll

Ikke angitt.

8.2.1 Egnede tiltak for eksponeringskontroll

Håndteres i rom med moderne ventilasjonsstandard.

Vernebriller/visir

Øyebeskyttelse bør anvendes ved risiko for direkte kontakt eller sprut.

Hudvern

Følg gjeldende lokale forskrifter angående anbefaling av vernehansker.

Bruk vernehansker som oppfyller normen EN374 ved risiko for direkte kontakt.

Valg av vernehansker bør skje med hensyn til andre kjemikalier som håndteres, fysiske forhold og behov for bevegelse.

Åndedrettsvern

Bruk egnet åndedrettsvern ved dannelse av damp/aerosoler, f.eks EN 143 eller 149, type P2 eller FFP2.

8.2.3 Begrensning av miljøeksponeringen

Arbeid med produktet bør skje slik at produktet ikke kommer ut i avløp, vassdrag, mark og luft.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

a) Utseende	Form: væske.
b) Lukt	Løsemiddel
c) Luktterskel	Ikke aktuelt
d) pH	Ikke angitt
e) Smeltepunkt/frysepunkt	Ikke angitt
f) Startkokepunkt og kokeområde	Ikke angitt

g) Flammepunkt	≈25 °C
h) Fordampingshastighet	Ikke angitt
i) Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke aktuelt
j) Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense	Ikke angitt
k) Damptrykk	Ikke angitt
l) Damptetthet	Ikke angitt
m) Relativ tetthet	0,8 - 0,9
n) Løselighet(er)	Vannløselighet Delvis løselig
o) Fordelingskoeffisient; N-oktanol/vann	Ikke aktuelt
p) Selvantennningstemperatur	Ikke angitt
q) Nedbrytingstemperatur	Ikke angitt
r) Viskositet	Ikke angitt
s) Eksplosjonsegenskaper	Ikke aktuelt
t) Oksidasjonsegenskaper	Ikke aktuelt

9.2. Andre opplysninger

Ingen informasjon tilgjengelig

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Produktet inneholder ingen stoffer som kan forårsake farlige reaksjoner under normale håndterings- og bruksforhold.

10.2. Kjemisk stabilitet

Produktet er stabilt under normale lagrings- og bruksforhold.

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Ingen farlige reaksjoner kjent under normale bruksforhold.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå oppvarming, gnister og åpne flammer.

10.5. Uforenlige materialer

Unngå kontakt med oksiderende stoffer.

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Ingen ved normale forhold.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Ikke angitt.

Akutt giftighet

PROPAN-1-OL

LD50 kanin 24h: 4000 mg/kg Dermalt

LC50 rotte 4h: > 34 mg/L Innånding

LD50 Mus 24h: 6800 mg/kg Oral

LD50 kanin 24h: 2825 mg/kg Oral

LD50 rotte 24h: 1870 mg/kg Oral

Hudetsing/hudirritasjon

Ingen hudirritasjon er påvist ved normal bruk.

Alvorlig øyeskade eller øyeirritasjon

Svært irriterende effekt med fare for alvorlige øyenskader.

Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt

Produktet inneholder ingen kjente allergener.

Kjønnscelemutagenitet

Ingen mutagene virkninger er rapportert for stoffene i denne blandingen.

Kreftframkallende virkninger

Ingen kreftframkallende virkninger er rapportert for stoffene i dette produktet.

Reproduksjonstoksitet

Ingen reproduksjonstoksiske virkninger er rapportert for stoffene i denne blandingen.

Giftvirkning på bestemte organer — enkelteksponering

Innånding av større konsentrasjoner kan medføre hodepine, svimmelhet, trøtthet og uvelhet.

Giftvirkning på bestemte organer — gjentatt eksponering

Ingen kjente farer ved gjentatt eksponering.

Giftighet ved aspirasjon

Produktet er ikke klassifisert som aspirasjonstoksisk.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Ingen økologiske skader er kjent eller forventet ved normal bruk.
Forhindre utslipp i mark, vann og avløp.

PROPAN-1-OL

EC50 Stor dafnie (Daphnia magna) 48 h: 3642 mg/l
EC50 Stor dafnie (Daphnia magna) 48 h: 3339 - 3977 mg/L
LC50 Fisk 96h: 4480 mg/l
LC50 Laue (Alburnus alburnus) 96h: 3000 - 4000 mg/L

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Produktets organiske bestanddeler er nedbrytbare i naturen.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Opplysninger om bioakkumulering mangler.

12.4. Mobilitet i jord

Opplysninger om bevegelighet i naturen mangler.

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Dette produktet inneholder ingen stoffer som er vurdert som PBT- eller vPvB-stoff.

12.6. Andre skadevirkninger

Data mangler.

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallshåndtering for produktet

Små mengder kan deponeres sammen med husholdningsavfallet.
For endelig disponering av dette produktet er avfallsforbrenning egnet.
Følg lokale forskrifter eller kontakt leverandøren for videre informasjon.
Forhindre utslipp i avløp.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Dersom ikke annet angis gjelder opplysninger for hvert av transportmidlene: IMDG (sjøfart), ADR (veitransport), RID (jernbanetransport), ICAO/IATA (luftfart).

14.1. FN-nummer

3175

14.2. FN-forsendelsesnavn

Blandinger av faste stoffer SOM INNEHOLDER BRANNFARLIG VÆSKE, N.O.S.

14.3. Transportfareklasse(r)

Klasse

4.1: Brannfarlige faste stoffer, selvreaktive stoffer og faste eksplosivstoffer som er gjort ufølsomme

Klassifiseringskode

F1: Brannfarlige faste stoffer, uten tilleggsrisiko: Organiske

Sekundærfare (IMDG)

Ingen sekundærfare iht. IMDG

Etiketter

14.4 Emballasjegruppe

Emballasjegruppe II

14.5 Miljøfarer

Ikke aktuelt

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Tunnelrestriksjoner

Tunnelkategori: E

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ikke aktuelt

14.8 Annen transportinformasjon

Transportkategori: 2; Høyeste totale mengde per transportenhet 333 kg eller liter

Stuing: Kategori B(IMDG)

Nødinstruksjoner (EmS) ved BRANN (IMDG) F-A

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen
Ikke angitt.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering og kjemikaliesikkerhetsrapport i henhold til 1907/2006 Vedlegg I er ennå ikke utført.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

16a. Informasjon om hvilke endringer som er utført siden den forrige versjonen

Revisjoner av dette dokumentet

Dette er den første utgaven

16b. Forklaring av forkortelsene i sikkerhetsdatabladet

Fulltekst for koder for fareklasse og kategori er nevnt i Avsnitt 3

Flam Liq 2 Brannfarlige væsker (kategori 2)

Eye Dam 1 Irreversibel effekt på øyet (Kategori 1)

STOT SE 3drow Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering (Kategori 3, narkosevirkning)

16c. Kildene til de viktigste data brukt ved utarbeidningen av sikkerhetsdatabladet

Datakilder

Grunnlaget for informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet er i første rekke hentet fra råvareleverandørers dokumentasjon samt gjeldende europeiske regelverk.

Fulltekst for forskrifter som er nevnt i dette sikkerhetsdatabladet

1907/2006 Annex II (2015/830) Kommissjonsforordning (EU) 2015/830 av 28. mai 2015 om endring i forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH)

1272/2008 EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006

1907/2006 EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommissjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommissjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF

16d. Metoder for å evaluere opplysningene det blir henvist til i 1272/2008 Artikkel 9 som brukes ved klassifiseringen

Beregningen av farene med denne blandingen er gjort som en samveid bedømmelse med hjelp av en ekspertbedømmelse i samsvar med 1272/2008 Vedlegg I, der all tilgjengelig informasjon som kan ha betydning for å fastsette farene med blandingen veies sammen, og i samsvar med 1907/2006 Vedlegg XI.

16e. En liste over relevante fareangivelser og sikkerhetssetninger

Fulltekst for faresetninger i henhold til GHS/CLP er nevnt under avsnitt 3

H225 Brannfarlige væsker (kategori 2)

H318 Irreversibel effekt på øyet (Kategori 1)

H336 Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering (Kategori 3, narkosevirkning)

16f. Råd om passende opplæring for ansatte for å beskytte menneskers helse og miljøet

Advarsel om feil bruk

Den anbefalte bruken av pennene vurderes ikke til å innebære noen helsefare ved innånding, ettersom blekket er oppsuget i fiberen og eksponeres mot luften gjennom den oppbløtte fiberspissen med liten overflate, noe som innebærer at avgangen av løsemiddel til luften er svært liten. Risikoen for helsefare ved fortæring er også liten, ettersom pennen må brytes opp for at nevneverdig blekkmengde skal kunne svelges.

Pennen/refill inneholder mindre enn 10 ml blekk.

Den mest påtakelige risikoen innebærer en berøring av øynene med fiberspissen, som kan medføre alvorlig øyeskade.

Annen relevant informasjon

Informasjon om dokumentet

Dette sikkerhetsdatabladet er produsert og kontrollert av KemRisk®, KemRisk Sweden AB, Teknikringen 10, SE-583 30 Linköping, Sverige, www.kemrisk.se